

Verantwoordelijk team
Samenleving

Nummer

Kenmerk
27966

Raad d.d.
25-05-2016

Paragraaf begroting
7

Portefeuillehouder
mr. J. (Jasper) Verstand

Steller
R.H. Jansen/ B. Fransen/ D. v.d. Berg

Datum
12 april 2016

Onderwerp
Actualisering IHP

Geadviseerd besluit

1. In te stemmen met de financiële actualisatie van het IHP;
2. De opbrengsten van door de uitvoering van het IHP vrijvallende gronden conform de motie 'flankerend beleid' te gebruiken ter dekking van het IHP;
3. Geen subsidie meer beschikbaar te stellen voor de nemen van maatregelen in het kader van 'frisse scholen'.

Toelichting op beslispunten

In december 2012 heeft uw raad het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld, waarin u de visie op onderwijshuisvesting in de gemeente Renkum voor de periode 2013 - 2020 hebt vastgelegd. In december 2013 heeft de raad ingestemd met een nadere invulling (Renkum-Heelsum) van het IHP en een financiële actualisatie van het IHP.

Sinds de besluitvorming van december 2013 heeft een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden, waaronder de overheveling van de bekostiging van buitenonderhoud en aanpassingen. Deze ontwikkelingen, voortschrijdend inzicht en recentelijke financiële ontwikkelingen leiden tot dit voorstel.

In het IHP 2013 is aangegeven de gemeente Renkum dat vanaf 2020 geconfronteerd wordt met een nog te dekken tekort op de begroting van het product onderwijshuisvesting. De reden hiervoor is tweeledig. Ten eerste is de algemene uitkering voor het product onderwijshuisvesting ten gevolge de motie Haersma Buma en de overheveling van het buitenonderhoud verlaagd. Ten tweede pleegt de gemeente door uitvoering te geven aan het IHP in relatief korte termijn een aantal grote investeringen. Door actualisaties in 2014 en 2015 is er een bedrag van € 577.000 beschikbaar gekomen om dat tekort met één à twee jaar terug te dringen.

Met dit nieuwe geactualiseerde IHP 2016 wordt uiteraard rekening gehouden met de hogere dekking uit deze reserve en presenteren wij u binnen de uitgangspunten van dit voorstel een sluitend IHP tot 2026. Hiermee kan de laatste slag gemaakt worden dat bijdraagt aan toekomstbestendige onderwijshuisvesting voor de aankomende 20 tot 30 jaar in de gemeente Renkum.

Beoogd effect

1. In te stemmen met de financiële actualisatie van het IHP

Op basis van de huidige kennis en de uitwerking van het IHP zijn de financiële consequenties voor de lange termijn inzichtelijk gemaakt. Deze kunnen, na vaststelling, worden doorgevoerd in de meerjarenbegroting.

2. De opbrengsten van door de uitvoering van het IHP vrijvallende gronden conform de motie 'flankerend beleid' te gebruiken ter dekking van het IHP

Met de inbreng van de berekende grondopbrengsten kan er tot 2026 een sluitend IHP worden gepresenteerd. Alle grondopbrengsten, samenhangend met de uitvoering van het IHP worden door de grondexploitatie toegevoegd aan het product onderwijshuisvesting ten behoeve van de realisatie van het IHP.

3. Geen subsidie meer beschikbaar te stellen voor de nemen van maatregelen in het kader van 'frisse scholen'.

Per 1 januari 2015 is de zorgplicht voor de bekostiging van buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor basis- en (voortgezet) speciaal onderwijs overgeheveld van gemeenten naar schoolbesturen. Daardoor zijn de schoolbesturen integraal verantwoordelijk geworden voor het onderhouden en aanpassen van hun schoolgebouwen.

In het kader van het programma 'frisse scholen' heeft u tot 2015 geïnvesteerd in de verbetering van het binnenklimaat en de bouwfysische kwaliteit van een aantal scholen. De verbetering van de volgende scholen wordt nu door de overheveling van het budget voor buitenonderhoud en aanpassingen de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen:

Prinses Beatrixschool	€ 230.550
Prinses Beatrixschool, vestiging Wolfheze	€ 125.000
Mariënbornschool	€ 150.000
Basisschool Marlijn	€ 235.000
Basisschool Paasberg	€ 150.000
Bernulphusschool	€ 135.000
Totaal	€ 1.025.550

Omdat het Rijk de verantwoordelijkheid en de middelen voor het aanpassen van schoolgebouwen heeft overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen, stellen we voor geen subsidie meer beschikbaar te stellen voor het nemen van maatregelen in het kader van 'frisse scholen'.

Voor het IHP betekent het niet investeren in frisse scholen een lagere jaarlijkse last waardoor de overige ambities kunnen worden doorgevoerd.

Kader

De wettelijke verplichtingen van de gemeente Renkum ten aanzien van onderwijshuisvesting voor het basisonderwijs zijn op hoofdlijnen verankerd in:

- Wet primair onderwijs (WPO)

Beleidsmatig worden als kaders gehanteerd:

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renkum 2015
- Beleidsnota onderwijshuisvesting gemeente Renkum
- IHP 2013-2020

Onderwerp

Actualisering IHP

Datum

12 april 2016

Kenmerk

27966

Pagina

2 van 6

Argumenten

1. Instemmen met de financiële actualisatie van het IHP:

Sinds uw raad het geactualiseerde IHP in oktober 2013 heeft vastgesteld, is een aantal van de destijds gehanteerde financiële uitgangspunten gewijzigd:

- a. De bekostiging voor buitenonderhoud en aanpassingen is overgeheveld naar de schoolbesturen. De opgenomen jaarlijkse onderhoudskosten uit het IHP zijn vervallen;
- b. De lagere investeringen in verband met 'frisse scholen' (zie punt 3 bij de argumenten);
- c. Aanpassing van de rekenrente op investeringen van 4% naar 3% en voor Renkum/Heelsum te kiezen voor projectfinanciering behalve voor verwerving grond;
- d. Voor de nieuwbouw in Renkum/Heelsum de investering verschuiven in 2016 een plafondkrediet opnemen van € 4.100.000 (incl. BTW) voor de realisatie van een nieuw schoolgebouw, € 270.000 (excl. BTW) voor de realisatie van de buitenruimte en € 408.000 voor de verwerving van grond. Zie hiervoor het separate voorstel 'nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum';
- e. Voor de onderwijshuisvesting in Doorwerth is in het IHP (conform IHP 2013) gerekend met een investeringsvolume van € 3.500.000 inclusief 10 procent voor de realisatie van kindgerelateerde voorzieningen. Bij de nog aan te vragen definitieve kredietaanvraag wordt dit bedrag meer exact bepaald. Voor de realisatie van de onderwijshuisvesting wordt ook een bijdrage van de scholen gevraagd, conform de systematiek zoals ook gehanteerd voor de nieuwbouw in Renkum/Heelsum. Hierover lopen op dit moment nog gesprekken met de schoolbesturen. Zie hiervoor het separate voorstel 'nieuwbouw scholen Renkum/Heelsum'.

Al deze aspecten hebben een effect op de financiële planning van het IHP die met een actualisatie inzichtelijk wordt gemaakt. Zie de financiële samenvatting in de financiële paragraaf.

2. De opbrengsten van door de uitvoering van het IHP vrijvallende gronden conform de motie 'flankerend beleid' gebruiken ter dekking van het IHP:

Door de uitvoering van het IHP vallen onderwijslocaties waarvan het gebruik is beëindigd terug aan de gemeente. Eventuele opbrengsten bij verkoop van de grond vloeien in beginsel terug in de algemene reserve van de gemeente. Hierover heeft de raad in zijn vergadering van 29 februari 2012 de motie 'Flankerend beleid onderwijshuisvesting' aangenomen. In de motie wordt opgedragen aanvullende voorzieningen onderwijshuisvesting, zoals tijdelijke huisvesting, in mindering te brengen op met het IHP samenhangende grondopbrengsten alvorens deze toe te voegen aan de algemene reserve.

Bij het opstellen van het IHP (2012) was niet bekend hoe hoog de grondopbrengsten zouden zijn. Daarom is in het IHP aangenomen dat de grondopbrengsten tenminste de bestaande boekwaarden en sloopkosten van bestaande schoolgebouwen moeten dekken. Echter, op basis van een nadere analyse blijken de grondopbrengsten bij herontwikkeling hoger te zijn dan de boekwaarden en sloopkosten. Deze hogere opbrengsten dragen dus bij aan een sluitend IHP.

3. Geen subsidie meer beschikbaar te stellen voor de nemen van maatregelen in het kader van 'frisse scholen':

Omdat het Rijk de verantwoordelijkheid en de middelen voor het aanpassen van schoolgebouwen heeft overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen, stellen we voor geen subsidie meer beschikbaar te stellen voor het nemen van maatregelen in het kader van 'frisse scholen'.

Onderwerp

Actualisering IHP

Datum

12 april 2016

Kenmerk

27966

Pagina

3 van 6

Kanttekeningen

Financiële bijdrage schoolbesturen ivm overheveling buitenonderhoud

De financiële gevolgen voor de gemeente die voortvloeien uit de overheveling van het buitenonderhoud zijn doorgesproken met de schoolbesturen. Immers, de middelen die zijn gekort op de bekostiging van de gemeente zijn toegevoegd aan de bekostiging van de schoolbesturen. Uit het overleg is naar voren gekomen dat een eenmalige of structurele bijdrage van de schoolbesturen aan het IHP niet mogelijk is. Dit wordt geblokkeerd door het investeringsverbod dat geldt voor het basis- en (voortgezet) speciaal onderwijs.

Ontwikkellocaties

In dit voorstel is gerekend met een positieve bijdrage uit de grondexploitatie. De vrij te spelen/beschikbare locaties die als ontwikkellocaties zijn in te zetten, betreffen:

- Don Bosco
- Vita Vera
- Jac. P. Thijsse
- Albert Schweitzer
- Rehoboth

In dit geactualiseerde IHP is vanaf 2021 gerekend dat deze ontwikkellocaties opbrengstresultaten moet genereren. Op dit moment is gerekend met een bruto-opbrengst van € 2.247.000.

Ten aanzien van de schoollocatie Dorendal wordt opgemerkt dat er rekening wordt gehouden dat deze gronden ook herontwikkeld worden ten gunste van het IHP. Hierover vindt nog nader onderzoek plaats, maar is vooralsnog rekening gehouden met een netto-opbrengst van € 500.000. Voor de locatie De Wegwijzer wordt vooralsnog uitgegaan dat deze locatie geen opbrengsten of kosten genereert aangezien de locatie van de nieuw te realiseren school nog niet bekend is.

Draagvlak

Met de schoolbesturen is overleg gevoerd over de herijking van het IHP en de verschuiving van middelen. Er is gezocht naar een optimale inzet van beschikbare middelen in relatie tot de in het IHP omschreven voornemens. De schoolbesturen geven prioriteit aan investeringen in nieuwbouw en begrijpen dat er geen subsidie meer beschikbaar wordt gesteld voor het nemen van maatregelen in het kader van 'frisse scholen'.

Aanpak/Uitvoering

Na besluitvorming in de gemeenteraad zullen de volgende acties ondernomen worden:

- Het aangepaste IHP wordt vigerend. De meerjarenbegroting wordt geactualiseerd.
- Er wordt uitvoering gegeven aan de motie flankerend beleid. Deze maakt integraal onderdeel uit van het geactualiseerde IHP.
- Na buitengebruikstelling van de hierboven genoemde scholen worden deze zo spoedig mogelijk als ontwikkellocatie ingebracht binnen de grondexploitatie en ontvangt het product Onderwijshuisvesting (lees 7F vastgoed) een vergoeding van in totaal € 2.247.000 (ultimo 2021).

Communicatie

De schoolbesturen worden van uw raadsbesluit op de hoogte gesteld.

Onderwerp

Actualisering IHP

Datum

12 april 2016

Kenmerk

27966

Pagina

4 van 6

Financiële consequenties

Onder argumenten heeft u kennis genomen van een aantal financiële uitgangspunten die in dit IHP zijn verwerkt. Schematisch;

Het bestaande meerjarig kader is nu:

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Stelpost IHP 2013 incl. ts	-40	64	77	251	298	296	296	296	296	296
Aanwending reserve OHV o.b.v. besluiten	-354	-462	-344	-397	-131	0	0	0	0	0
Gegroeide reserve <i>mogelijke</i> besluiten					-313	-266				
Totaal meerjarig kader stand reserve 1/1/16 na jaarrekening	-394	-398	-267	-146	-146	30	296	296	296	296
Noodzakelijke aanvulling uit algemene middelen	2.267	1.913	1.451	1.107	710	266	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	176	442	442	442	442

Het meerjarig kader wordt na actualisatie (lees na goedkeuring dit voorstel):

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Stelpost IHP 2016 (dit voorstel)	12	181	-4	-221	1.363	250	266	267	268	267
Aanvullende dekking stelpost Vastgoed	-36	-34	-32	-30	-28	-28	-28	-28	-28	-28
Subtotaal (totaal voor reserve OHV)	-24	147	-36	-251	1.391	222	238	239	240	239
					1.24					
Aanwending reserve OHV	-370	-545	-231	105	5	-368	-384	-385	-386	-385
Totaal meerjarig kader stand reserve 1/1/16 na jaarrekening	-394	-398	-267	-146	-146	-146	-146	-146	-146	-146
Noodzakelijke aanvulling uit algemene middelen	2.267	1.897	1.352	1.121	1.226	2.471	2.103	1.719	1.334	948
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Resultaat (- is voordeel)	0	0	0	0	0	-176	-442	-442	-442	-442
---------------------------	---	---	---	---	---	------	------	------	------	------

En een inzetbare reserve onderwijshuisvesting na kalenderjaar 2025, of een buffer tot en met kalenderjaar 2025 van €563.000 om risico's te absorberen.

Het nadeel is vanaf kalenderjaar 2027 niet meer te dekken uit de reserve OHV. Om die periode tot en met 2026 te bereiken zijn we afhankelijk van diverse variabelen, waarvan de meest noemenswaardige zijn;

- Er is gedeeltelijk rekening gehouden met lineaire projectfinanciering. Deze financiering leidt tot een lager rentepercentage dan de interne rekenrente van 3%. De rente is momenteel historisch laag. Dat betekent dat bij het later aantrekken van de lening er mogelijk rentenadeel ontstaat die dan genivelleerd hoort te worden met de reserve. Het is namelijk wenselijk pas aan de financieringsbehoefte te voldoen als de investering daadwerkelijk vorm krijgt. Dit risico is beperkt omdat er op stijgende rente geanticipeerd wordt.
- Er is rekening gehouden dat de grondexploitatie de percelen verwerft waarvan de onderwijsbestemming eindigt. De grondexploitatie ontwikkelt deze percelen verder. Voor de grondexploitatie zou dit budgetneutraal zijn. Er is echter een risico dat de fiscus stelt dat de verwervingskosten (inbreng IHP) te hoog zijn¹, en alsnog fiscale afwikkeling vaststelt met nadelig gevolg. Dat nadeel zou dan als aanvullende uitname uit de reserve onderwijshuisvesting kunnen betekenen, waardoor er (uiteraard) minder reserve resteert einde 2025. Daarop wordt niet in bovenstaand schema geanticipeerd.

¹ Er komt vanuit het Rijk nog nadere uitleg hoe hier mee om te gaan.

- Er is nog geen rekening gehouden met een inbreng van de schoolbesturen in Doorwerth, en verschuiving van investeringen in de kalenderjaren beïnvloeden ook de uitkomst in positieve of negatieve zin.

Juridische consequenties

Aan het vaststellen van een geactualiseerd IHP zijn geen juridische consequenties verbonden, aangezien de schoolbesturen geen rechten kunnen ontleen aan het IHP.

WMO-aspecten

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Effect op vermindering regeldruk

Niet van toepassing.

Alternatieven

Ad 2. De opbrengsten van de vrijvallende gronden conform de motie 'flankerend beleid' niet inzetten ter dekking van het IHP

De motie flankerend beleid (inzet ontwikkellocaties) zorgen voor een deel van de dekking van het IHP. Vermindering van de inzet van de locaties ten behoeve van het IHP kan de realisatie van de laatste twee projecten uit het IHP, te weten de nieuwbouw in Renkum-Heelsum en het scenario in Doorwerth, in gevaar brengen. Op dat moment zal naar andere dekking voor deze projecten gezocht moeten worden. Vooralsnog is een andere dekking niet gevonden.

Ad 3. Wel een subsidie beschikbaar stellen voor het nemen van maatregelen in het kader van 'frisse scholen'

Dat zou ook een vorm van cofinanciering tussen gemeente en schoolbesturen kunnen zijn, gelet op de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling per 1 januari 2015. Dit kan de realisatie van de laatste twee projecten uit het IHP, te weten de nieuwbouw in Renkum-Heelsum en het scenario in Doorwerth, in gevaar brengen. Op dat moment zal naar andere dekking voor deze projecten gezocht moeten worden. Vooralsnog is een andere dekking niet gevonden.

Op grond van de onderwijswetgeving mogen gemeenten geen uitgaven doen voor scholen '*dan krachtens de wet*'. Indien de gemeente in het kader van 'frisse scholen' toch subsidie wil verstrekken voor aanpassingen en/of onderhoud aan schoolgebouwen, dient de gemeente hiervoor een grond te creëren. Dat kan door aanpassing van de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, door aanpassing van de algemene subsidieverordening of door vaststelling van een verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs.